

Selen och E- vitamintillskott

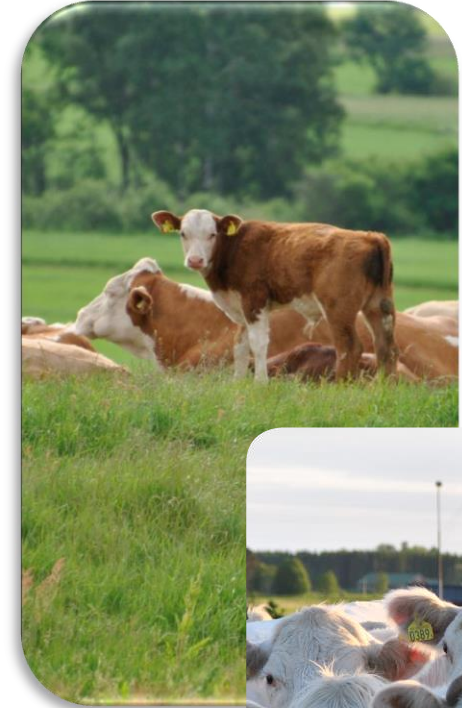
Lena Stengärde
Djurhälsoveterinär
Växa Sverige
Kalmar, Öland, Vimmerby

VÄXA
S V E R I G E

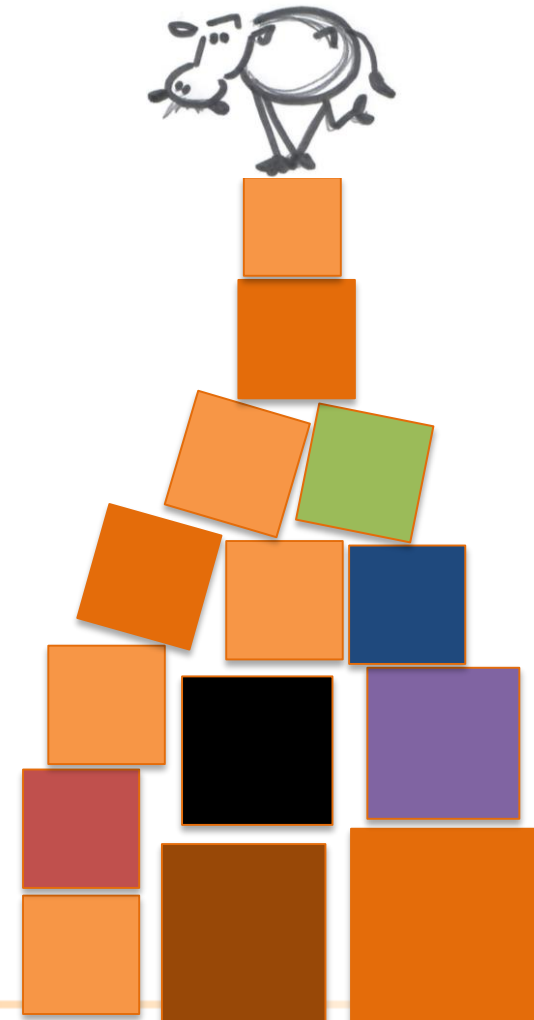
Selen och E-vitamin

- Viktigast
- Bakgrund
- Normer
- Störst behov
- Symptom
- Provtagning
- Behandling
- Stress
- Förebygg

Detta tycker jag är viktigast

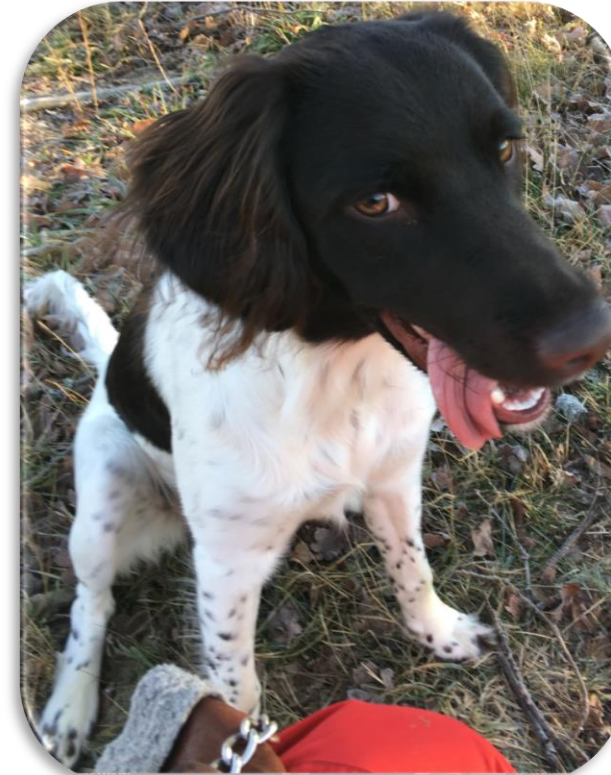
- Kroppen behöver Selen och E-vitamin
- Många faktorer samverkar
- Brister visar sig på olika sätt

- Optimera förutsättningarna för att djuren ska få i sig vad de behöver när de behöver det bäst

Selen och E-vitamin är bästisar

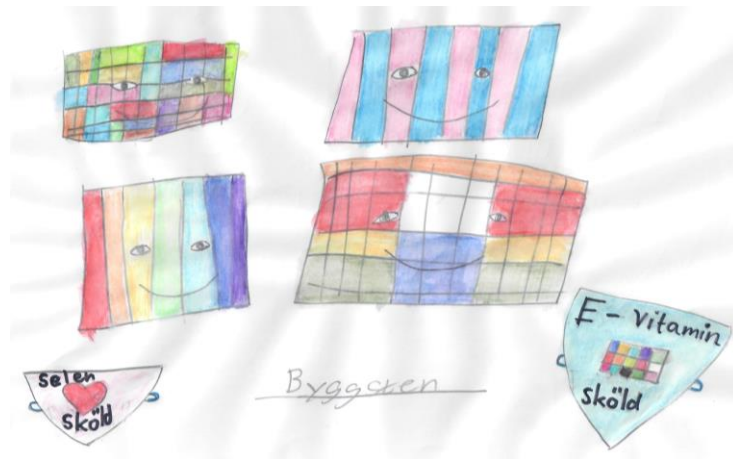
De trivs bäst tillsammans

De täcker för varandra
om det behövs

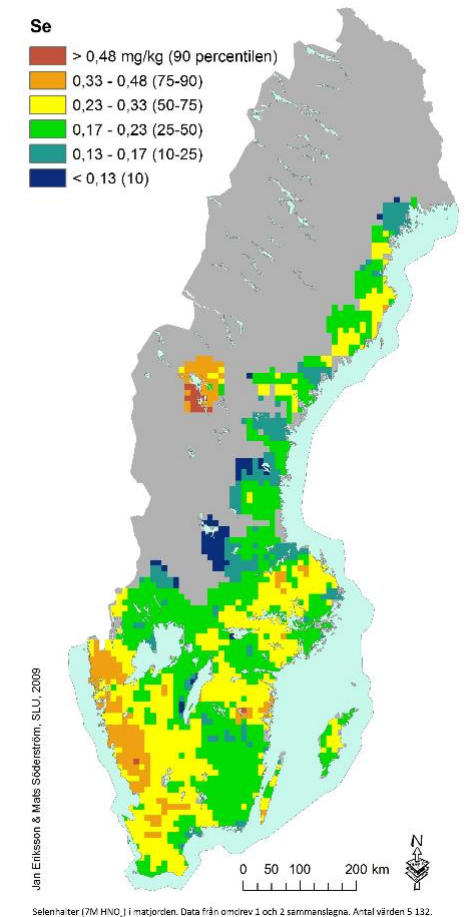

Selen och E-vitamin behövs till allt möjligt

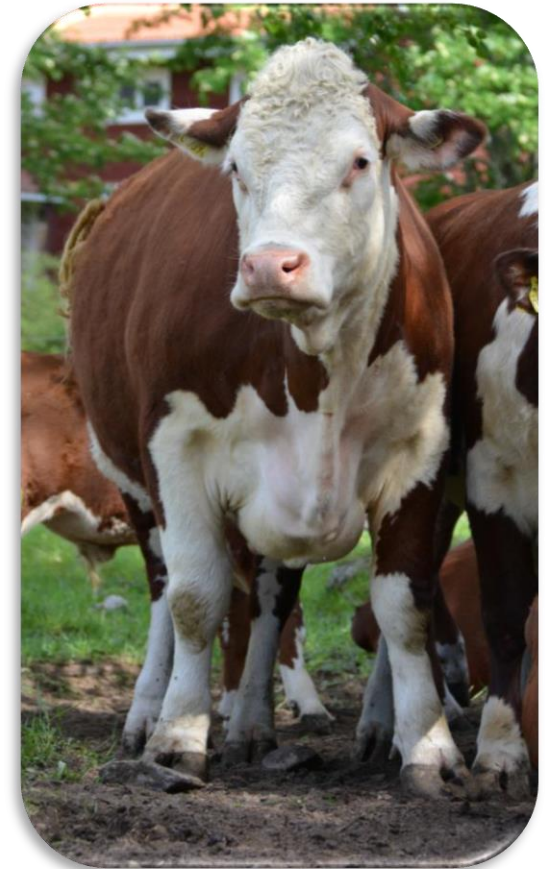
Selen

- Sverige är ett bristområde
- Lagom är bäst
- Oorganiskt- Selenit och Selenat
- Organiskt- Selenjäst
- Interaktioner- Svavel
- Kontinuerligt intag via foder & fodertillskott
- Nyckeltidpunkter
  - Till kon runt kalvning
  - Till avelstjur och ko inför betäckning
  - Till kalvar vid omställningar, ffa snabbväxande
- Kalven får selen via moderkakan & mjölken

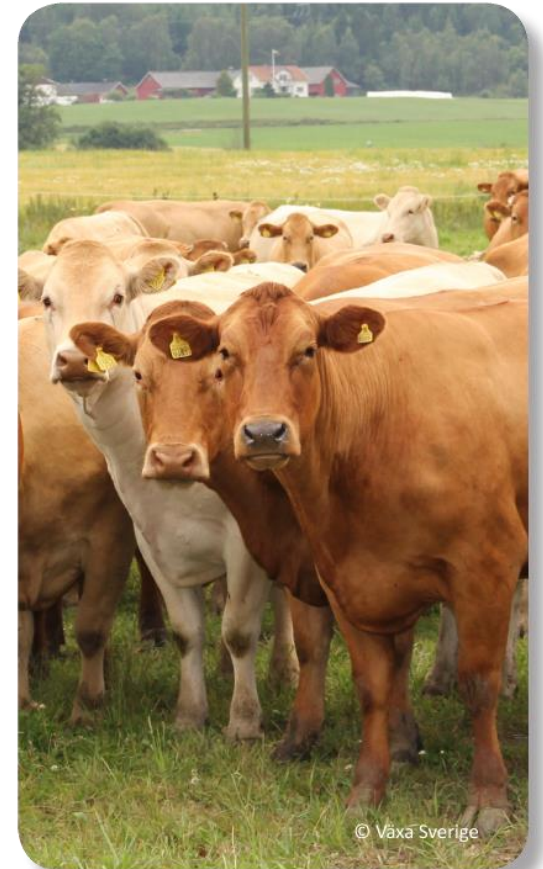
E-vitamin

- Lagom är bäst
- Bete
- Naturligt och syntetiskt
- Hållbarhet
- Interaktioner- Fleromättade fettsyror
- Kontinuerligt intag via foder & fodertillskott
- Nyckeltidpunkter
  - Till kon runt kalvning
  - Till avelstjur och ko inför betäckning
  - Till kalvar vid omställningar, ffa snabbväxande
- Kalven får E-vitamin via råmjölken

Selen och E-vitamin

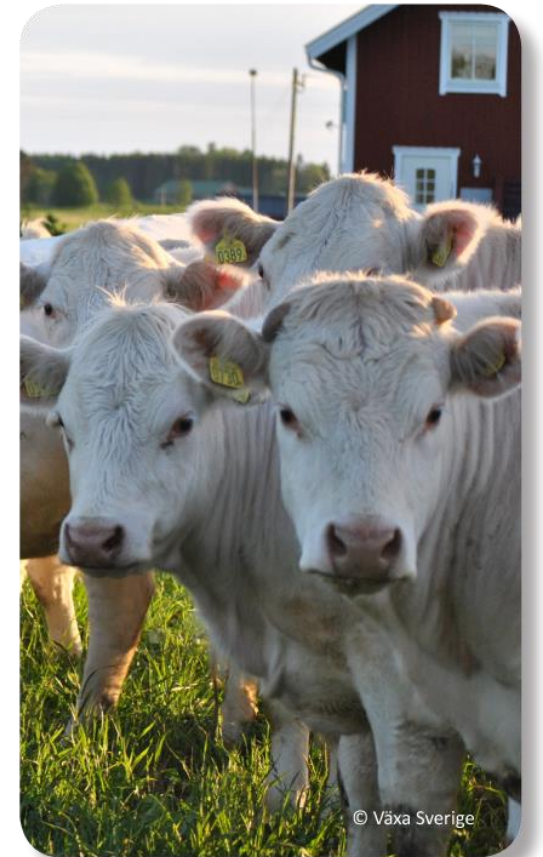
- Selen
  - 0,2 mg/kg TS i totalfoderstaten
  - Köttkor 0,1 mg/kg TS
  - Växande ungdjur 0, mg/kg TS
  - Mjölkkor 0,3 mg/kg TS
  - Max 0,5 mg/kg TS
- E-vitamin
  - 25-40 IE per dag
  - Kalv 15-60 IE per dag

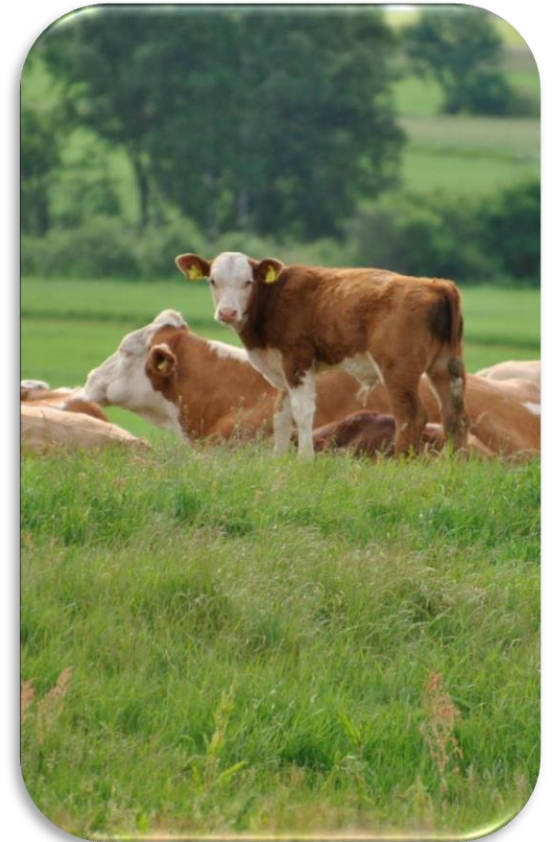
Selen och E-vitamin, när behövs det mest?

- Till kalven
  - När den föds
  - När den växer som snabbast
  - Vid omställningar
- Till kon runt kalvningen
- Till avelstjur och ko runt betäckning
- Värdera hela gruppens behov
- Välj vilka djur i gruppen som är viktigast

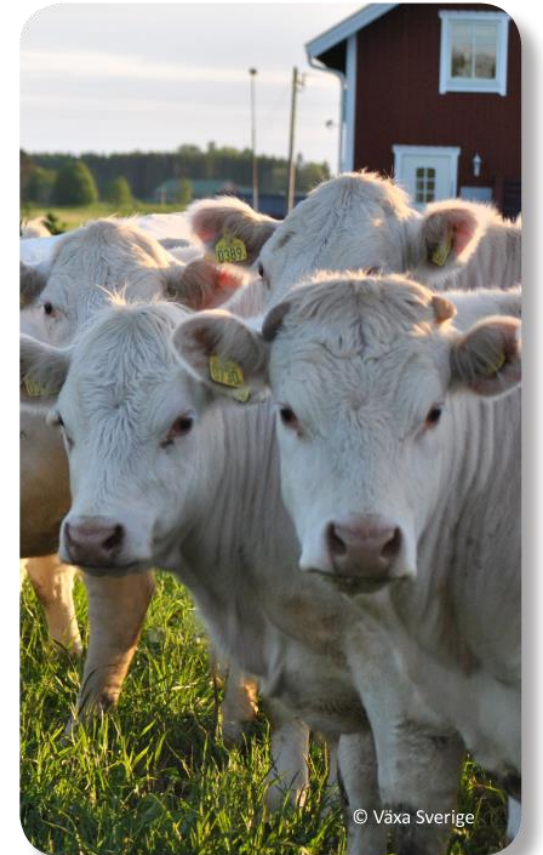
Symptom på brister

- Klassisk muskeldegeneration
- Plötslig hjärtdöd
- Kan vara diffust
- Symptomen är toppen på isberget
- Minskad tillväxthastighet
- Nedsatt fertilitet
- Nedsatt motståndskraft
- Sämre immunsystem
- Kvarbliven efterbörd
- Livmoderinflammation
- Juverinflammation
- Sjukdomar hos kalvarna

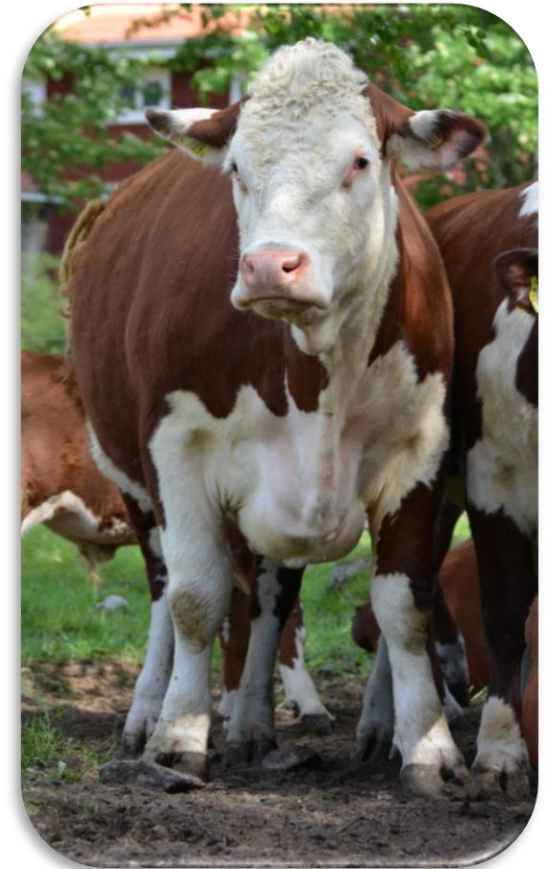
Selen och E-vitamin, hur ligger det till?

- Fundera först på givan
  - Vilken sort?
  - Hur ges det?
  - Tillgänglighet?
  - Hur mycket går åt?
- Provtagning
  - Finns olika sätt att testa
  - Enstaka djur vid symptom
  - Flera djur inför kalvning

Stress

- Högdräktighet
- Gruppstorlek & trängsel
- Omgruppering
- Fodertillgänglighet
- Mineralfoder tillgänglighet
- Foderbyte
- Tillväxthastighet
- Betessläppning
- Transport
- Sjukdom
- Värme och kyla....

Bättre att förebygga än att drabbas!

- Kontinuerlig tillförsel
- Välj mineralfoder
  - Analysera grovfodret
- Optimera givan
- Kontrollera åtgång

Detta tycker jag är viktigast

- Kroppen behöver Selen och E-vitamin
  - Mineralfoder/tillskott behövs
- Många faktorer samverkar
  - Ge rätt mängd Selen och E-vitamin kontinuerligt
- Brister visar sig på olika sätt
  - Ofta ses brister hos kalvarna
- Optimera förutsättningarna för att djuren ska få i sig vad de behöver när de behöver det bäst
  - Kalvarna
  - Kor runt kalvningen
  - Kor och tjurar runt betäckning

